

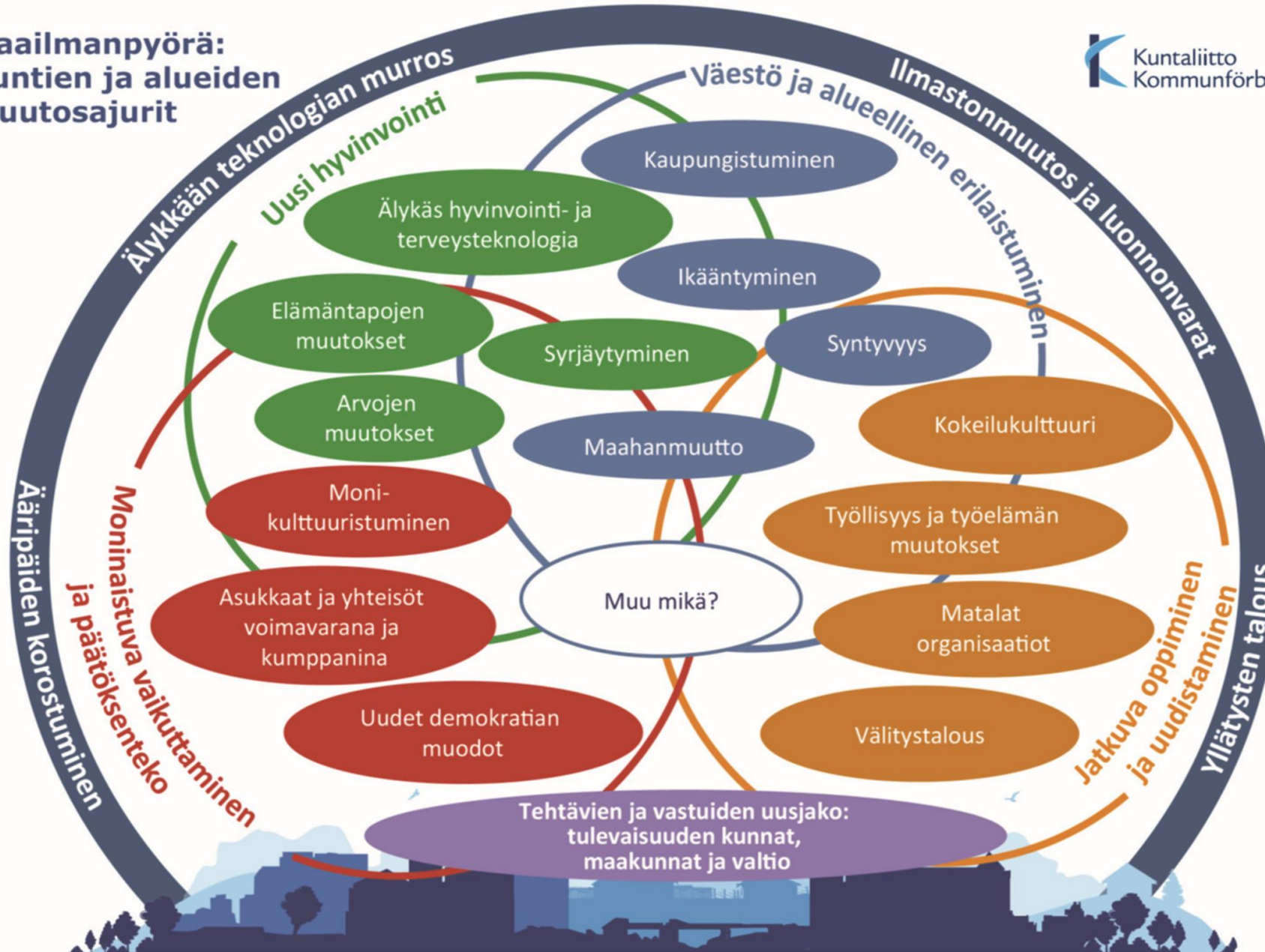
Elinvoiman organisointi kunnissa

Kuntaliiton ja Pohjois-Savon liiton aluekehitysseminaari

25.9.2019 Kuopio

Erja Lindberg

Maailmanpyörä: Kuntien ja alueiden muutosajurit

Kunnan elinvoiman tekijöitä

Väestökehitys/
huoltosuhde

Elinkeinorakenne,
kilpailukyky

Valtio/kuntasuhde

- KTO
- valtionosuudet
- verotus
- muut tulot
- menot

Globalisaatio

Talous- ja työllisyyskehitys, kasvupalvelut

Maakunta-/sote
ym.muutokset

Maine / Brändi,
vetovoima

Lainsäädäntö

Kuntakonserni

Investoinnit: takaukset/vakuudet

Kehittämissyhteisöjen kokoaminen

Paikkakunnan vetovoimaisuus (asukkaat, yritykset, matkailijat):

- Maankäyttö, asuminen ja liikenne + tietoverkot
- Tapahtumat ja niiden edistäminen
- Palvelut ja sujuva arki
- Sivistys (engl. koul.) ja kulttuuri
- Visio tulevaisuudesta: uudistuminen ja kyky generoida elinvoimaa myös jatkossa

Paikalliset erityispiirteet huomioivien ratkaisujen löytäminen

Työllisyyttä ja innovaatioita edistävät hankinnat:

- Kaupunki innovaatioekosysteeminä – uudet alueet energiajärjestelmien, jätehuollon, älykkäiden rakenteiden jne. testausalustana (preferenssi laajemmille markkinoille)
- Hankinnat toiminnan kehittämisen instrumenttina (palvelusetelit, markkinoiden huoltaminen, sosiaaliset kriteerit)

Innovaatioympäristöjen luominen

Elinkeinopolitiikka

- Yritysneuvonta
- Yritystoiminnan kehittymistä tukevat kehittämishankkeet
- Yritystontit ja toimitilat
- Alueen markkinointi
- Avoin data – yritystoiminnan alustana

Elinvoimainen kunta kasvun ja työllisyyden vahvistajana

Koulutuspolitiikka:

- Työelämän muuttuvia tarpeita vastaava koulutustarjonta – kuntien tavoitteellinen oppilaitosten omistajapolitiikka
- Korkeakouluyhteistyö: yliopistokeskukset, lahjoitusprofessuurit, hanketoiminta
- Yritysten ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyö
- Koulutuspaikat ja syrjäytymisen ehkäisy
- Englannin kielinen koulutus ja vetovoima

Tuki vaikeasti työllistyville:

- TYP –toiminta: yksilöllinen polku työmarkkinoille
- Kohtaanto – hankkeet piilotyöpaikkojen esiin kaivamiseksi ja tuki yrityksille palkkatuen hyödyntämisessä
- Työpajatoiminta
- Etsivä nuorisotyö
- Työttömyyden pitkittymisen ehkäisy äkillisen rakennemuutoksen tilanteissa – kehittämissyhtiöt keskeisiä
- Kaupunginosatyö segregaaion haittojen ehkäisemiseksi
- Asuntotarjonta, päivähoito, kotouttaminen jne.

Lainsäädännön antamat edellytykset (MRL, EU:n valtiontukisääntely, kilpailulaki, JTYP-laki, hankintalaki, kuntalaki jne.)

Rakennerahastot

Maaseuturahasto

AIKO-hankkeet

MAL- ja kasvusopimukset

Työllisyyspalvelut

LEADER

Muut rahoitusvälineet

Seudullinen yhteistyö?

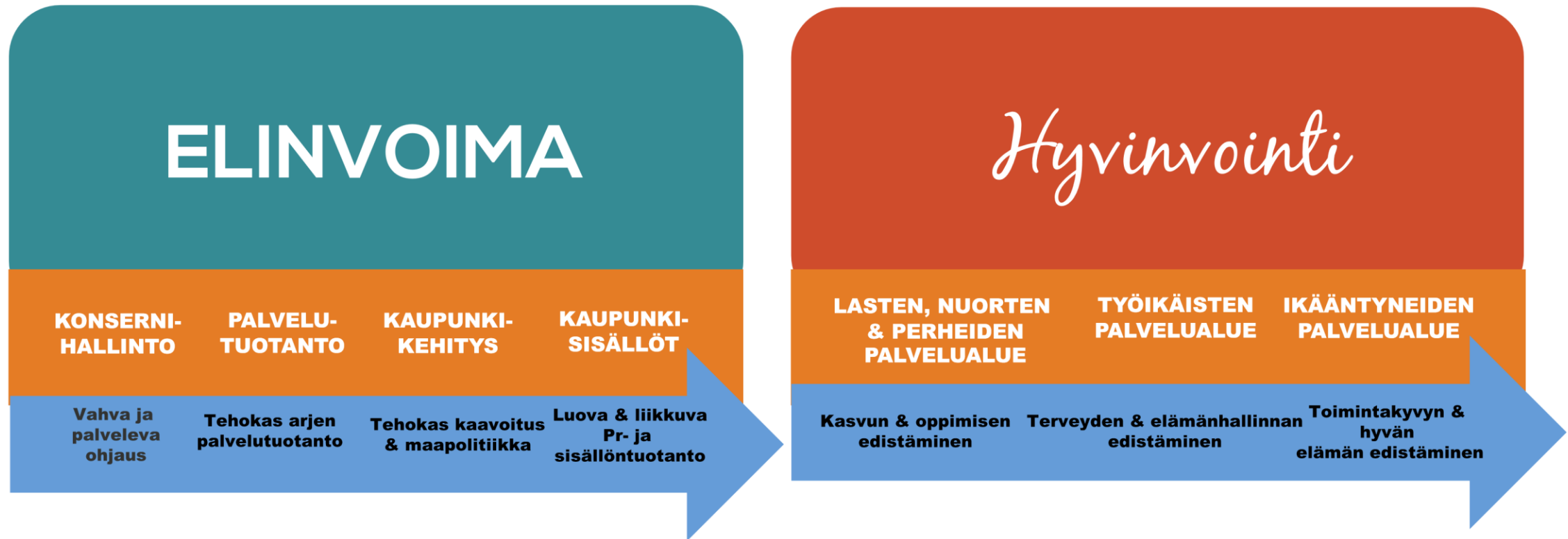
Yhtiöissä vai kunnassa?
Verotulot + yleinen toimiala

Elinvoimatyön organisointi kunnissa

- Elinvoimaisuuden edistäminen keskeinen tulokulma kuntastrategiassa + erilliset elinvoimaohjelmat
- Elinvoima yksiköt tai vastuualueet, esim. Tampere:
 - elinkeino-, innovaatio- ja työllisyyspolitiikka
 - toisen asteen koulutus, korkeakouluyhteistyö
 - kansainväliset asiat, kaupunkimarkkinointi ja yhteiskuntasuhteet
 - maa- ja asuntopolitiikka
 - kilpailukyvyyn kehittämiseen painottuvat ohjelmat
- Strategisen hankintatoimen organisointi ja hankinta-asiamiesyhteistyö
- Kehittämisyritykset, teknologiakeskukset, yrityspuistot, yritystilayhtiöt jne. kuntakonsernissa – uudelleen organisoinnit erityisesti kaupunkiseuduilla
- Ylikunnallisen yhteistyön organisointi elinkeino- / elinvoimatyössä
- Yhteistyö muiden yrityspalveluorganisaatioiden kanssa (SeutuYp, YritysSuomi, Business Finland, työllisyyskokeilut, kasvupalvelu-uudistus, allianssisopimukset ...)

Lappeenrannassa
Elinvoima ja kaupunkikehitys
toimiala

- Tekninen toimi
- Ympäristötoimi
- Rakennusvalvonta
- Elinkeinotoimi

ELINVOIMA

KONSERNIHALLINTO

Sara Rautiainen

Talous & omaisuus
Yleishallinto
Tiedolla johtaminen
Henkilöstöjohto
Strategia & kehittäminen

PALVELUTUOTANTO

Pasi Perämäki

OPERATIIVISET
HALLINTOPALVELUT

TILOJEN PALVELUT

RAKENNUTTAMINEN &
KAUPUNKI TEKNIikka

Hallintopalvelut
Laskentapalvelut
Tietotekniikkapalvelut
Tilojen kunnossapitopalvelut
Ruokapalvelut
Siivouspalvelut
Suunnittelu & rakentaminen
Liikenneväylät
Puistot & viheralueet

KAUPUNKIKEHITYS

Tapio Ruutiainen

Kaavoitus
Kiinteistö- ja kartasto-
Palvelut
Ympäristönsuojelu
Rakennusvalvonta
Ympäristöterveyspalvelut

KAUPUNKISISÄLLÖT

Eero Ahtela

Matkailu, markkinointi
& PR
Liikuntakeskus
Kirjasto
Kaupunginorkesteri
Hiiden Opisto
Musiikkiopisto
Kaupunginteatteri
Museo
Yleinen kulttuuritoimi

+ Elinkeinopalvelut

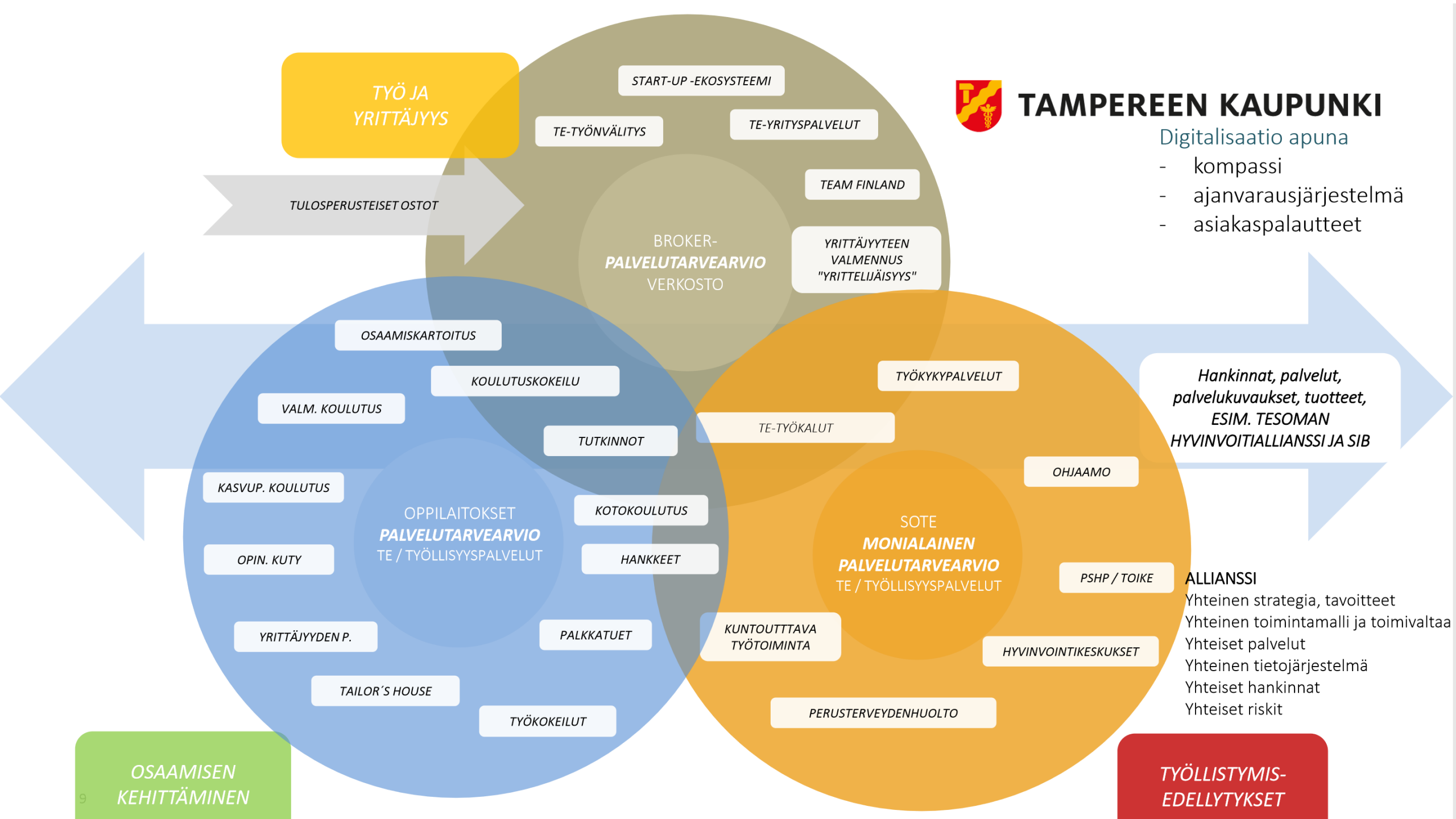
PEKKA PUISTOSALO

TAMPEREEN KAUPUNKI

Digitalisaatio apuna

- kompassi
- ajanvarausjärjestelmä
- asiakaspalautteet

Työllisyys on yksi elinvoiman tärkeimmistä tekijöistä

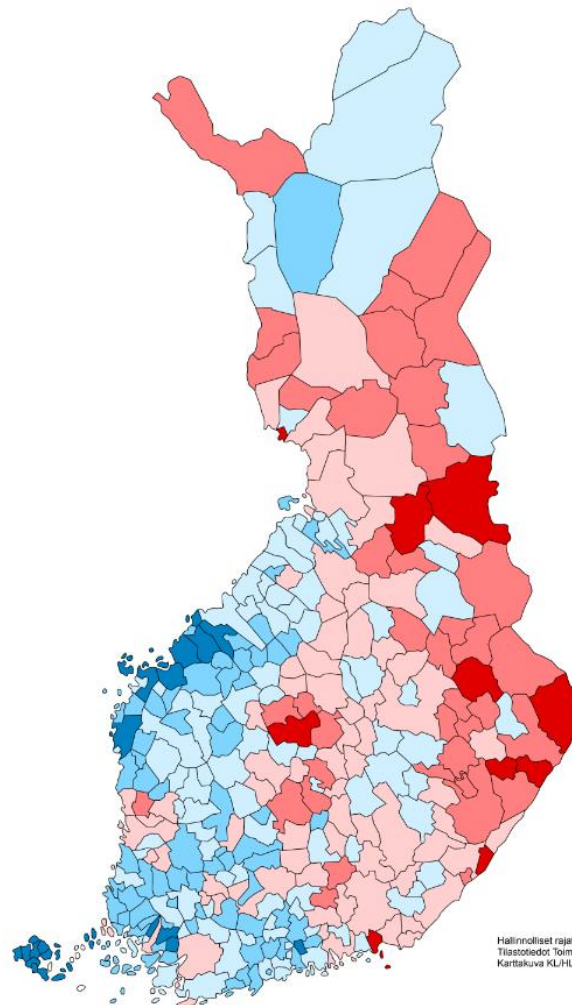
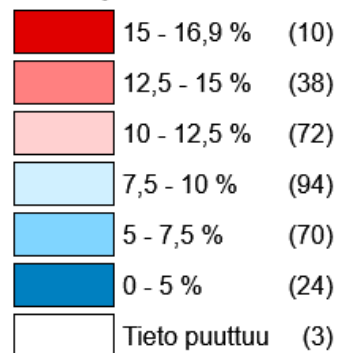
- Kunnilla on merkittävä rooli työllisyys- ja yrityspalvelujen kehittämisessä
- Kuntiin on kertynyt osaamista ja niillä on hyvät mahdollisuudet työnhakijoiden palveluprosessien yhteensovittamiseen
- Kuntien työllisyyden edistämiseen liittyviä tämän hetkisiä tehtäviä: työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö, kuntouttava työtoiminta, maahanmuuttajien kotokoulutus, velvoitetyöllistäminen, TYP-toiminta, työhönvalmennus, työnvälitys, tukityöllistäminen, työllistämishankkeet, tuki työllistämistä tukeville järjestöille, työharjoittelu jne...
- Lakisääteisten työllisyyttä edistävien palveluiden tarjonta on ollut riittämätöntä ja kuntien tarjoamat palvelut ovat täydentäneet monilta osin lakisääteisten palvelujen kattavuutta
- Kuntien panostukset työllisyyden hoitoon ovat noin miljardi euroa
- Vaikka isolla joukolla pitkään työmarkkinoilta poissa olleista työnhakijoista on tarvetta sote-palveluihin, niin vielä suuremmalla osalla on tarvetta osaamisen päivittämiseen ja vahvistamiseen

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

(ToimialaOnline, tilanne 12/18)

- Koko maan keskiarvo 9,2 %

Työttömien työnhakijoiden osuus (%) työvoimasta
Tilanne joulukuussa 2018

10 kuntaa, joissa työttömien työnhakijoiden prosenttiosuus työvoimasta on suurin:

Juuka	16,9
Puolanka	16,9
Ilomantsi	16,7
Tohmajärvi	16,7
Rääkkylä	16,3
Saarijärvi	15,3
Kotka	15,2
Suomussalmi	15,2
Kemi	15,1
Rautjärvi	15,0

10 kuntaa, joissa työttömien työnhakijoiden prosenttiosuus työvoimasta on pienin
(pl. Ahvenanmaan kunnat):

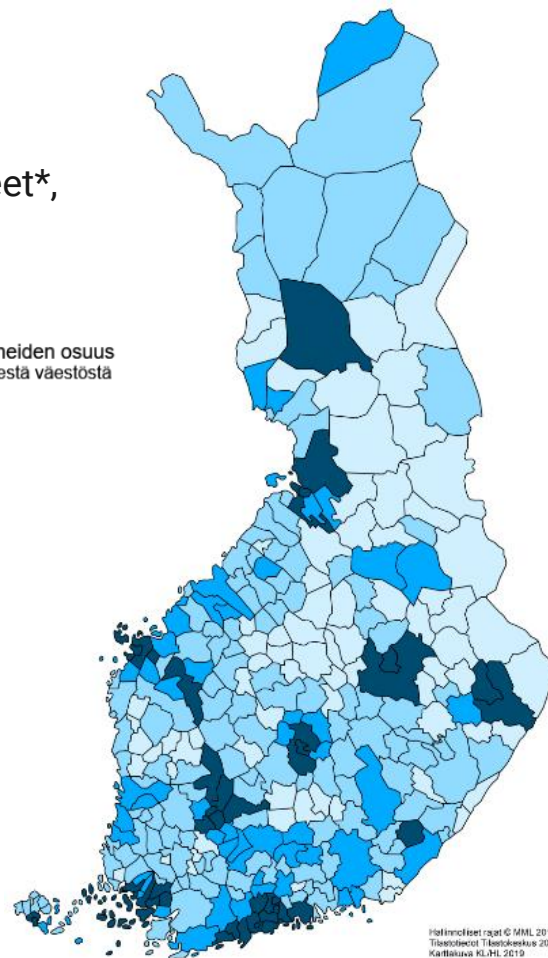
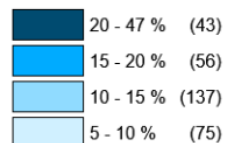
Pedersöre	2,6
Luoto	2,7
Uusikaarlepyy	3,4
Närpiö	3,6
Pornainen	4,1
Mustasaari	4,4
Paimio	4,4
Kruunupyy	4,6
Rusko	4,7
Vöyri	4,8

Koulutusaste ja ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevat

(Tilastokeskus, tiedot vuodelta 2017)

- Korkeakoulututkinnon suorittaneet*,
koko maan keskiarvo 21,5 %

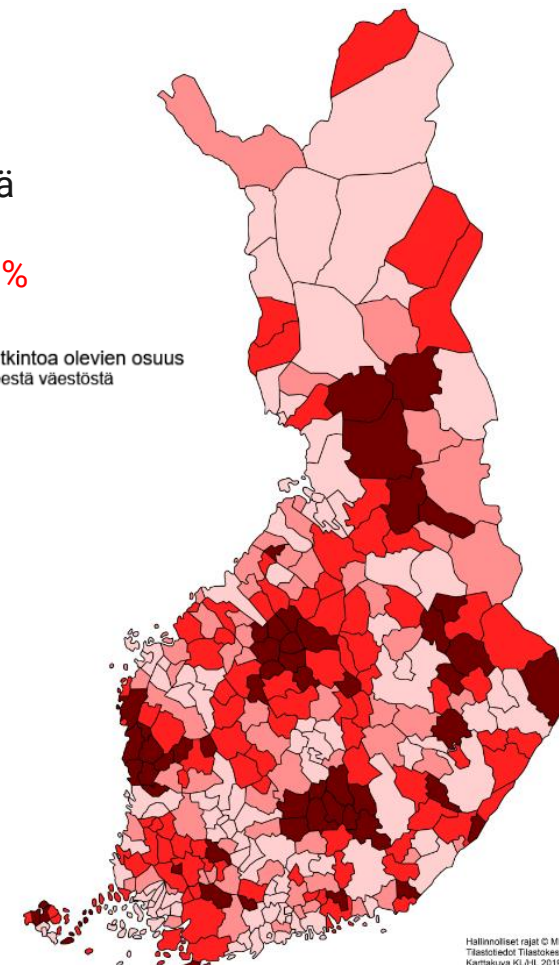
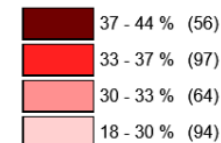
Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus
Prosenttiosuus 15-vuotta täyttäneestä väestöstä

*Korkeakoulututkinnon suorittaneissa ovat mukana alemman ja ylemmän korkeakouluasteen sekä tutkijakoulutusasteen tutkinnon suorittaneet

- Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevat,
koko maan keskiarvo 27,9 %

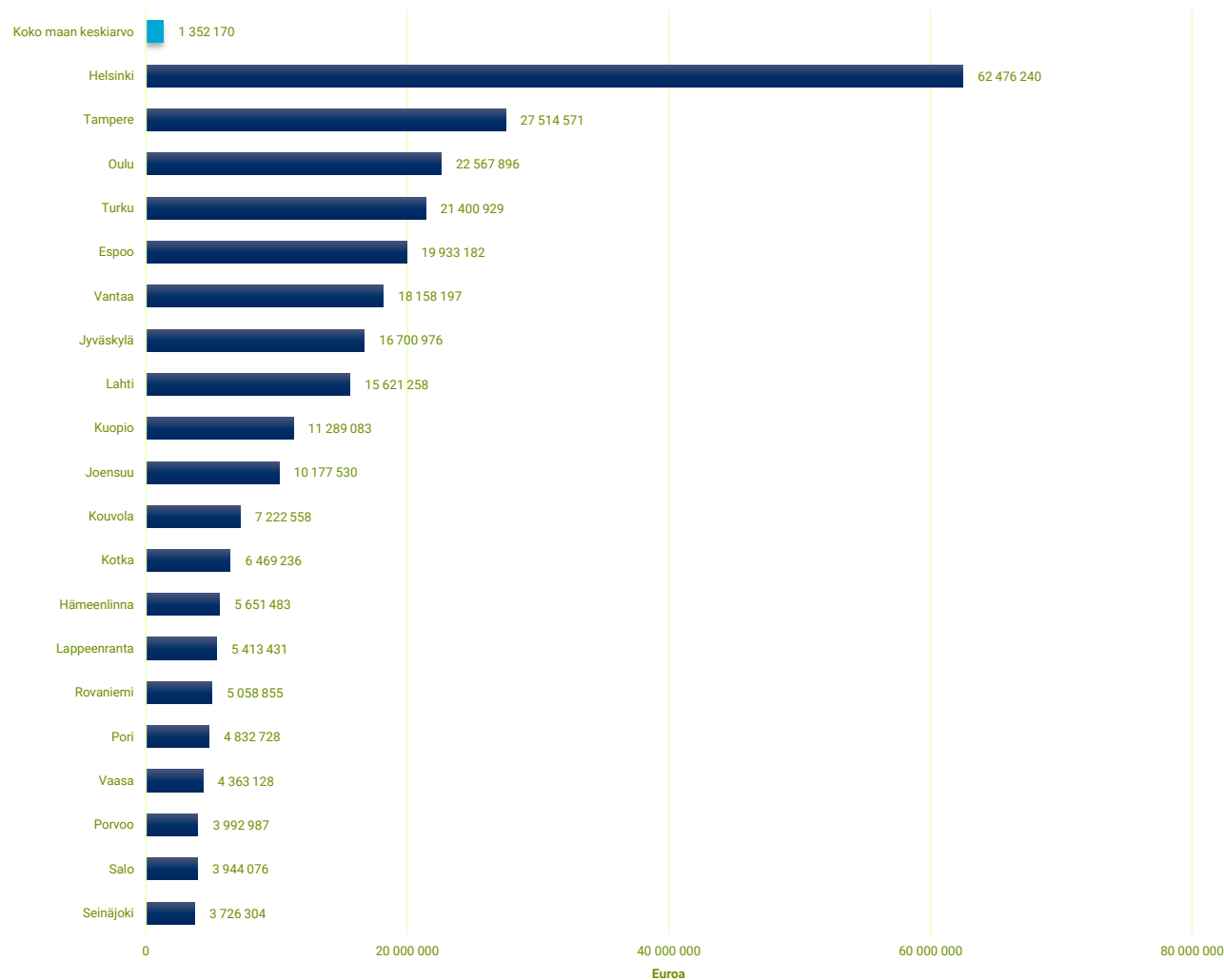
Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien osuus
Prosenttiosuus 15-vuotta täyttäneestä väestöstä

Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki

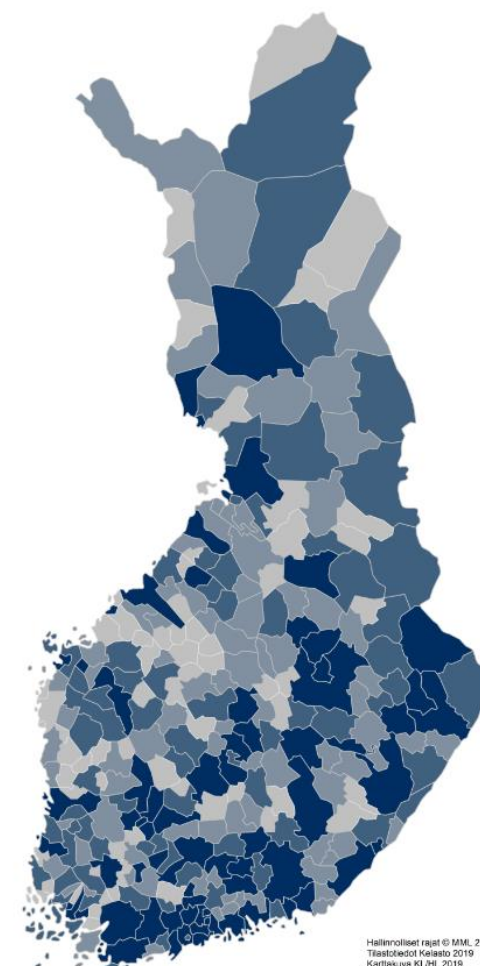
Kunnan maksama osuus vuonna 2018 (lähde: Kelasto)

20 eniten tukea maksanutta kuntaa vuonna 2018

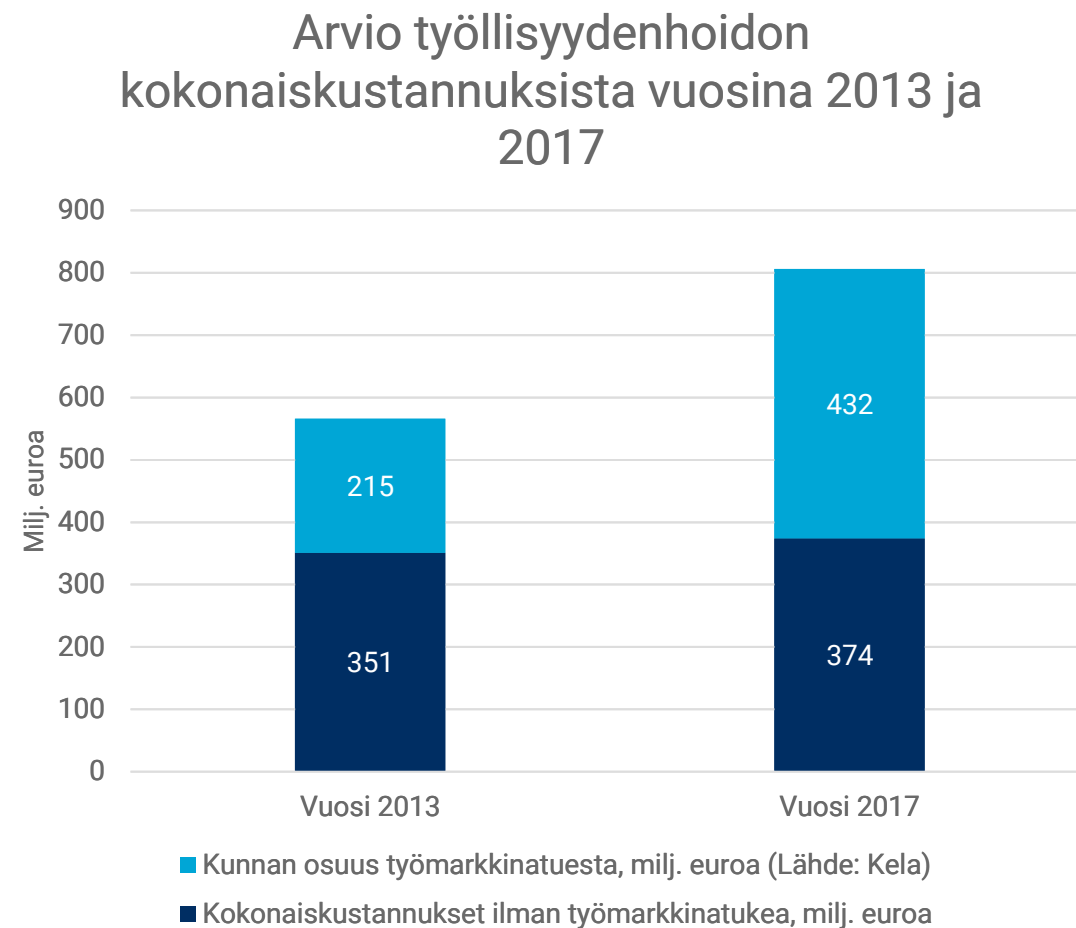
Koko maa	v. 2018	v. 2017
Tuen määrä (€)	398 890 222	431 790 849

Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki
Kunnan maksama osuus vuonna 2018

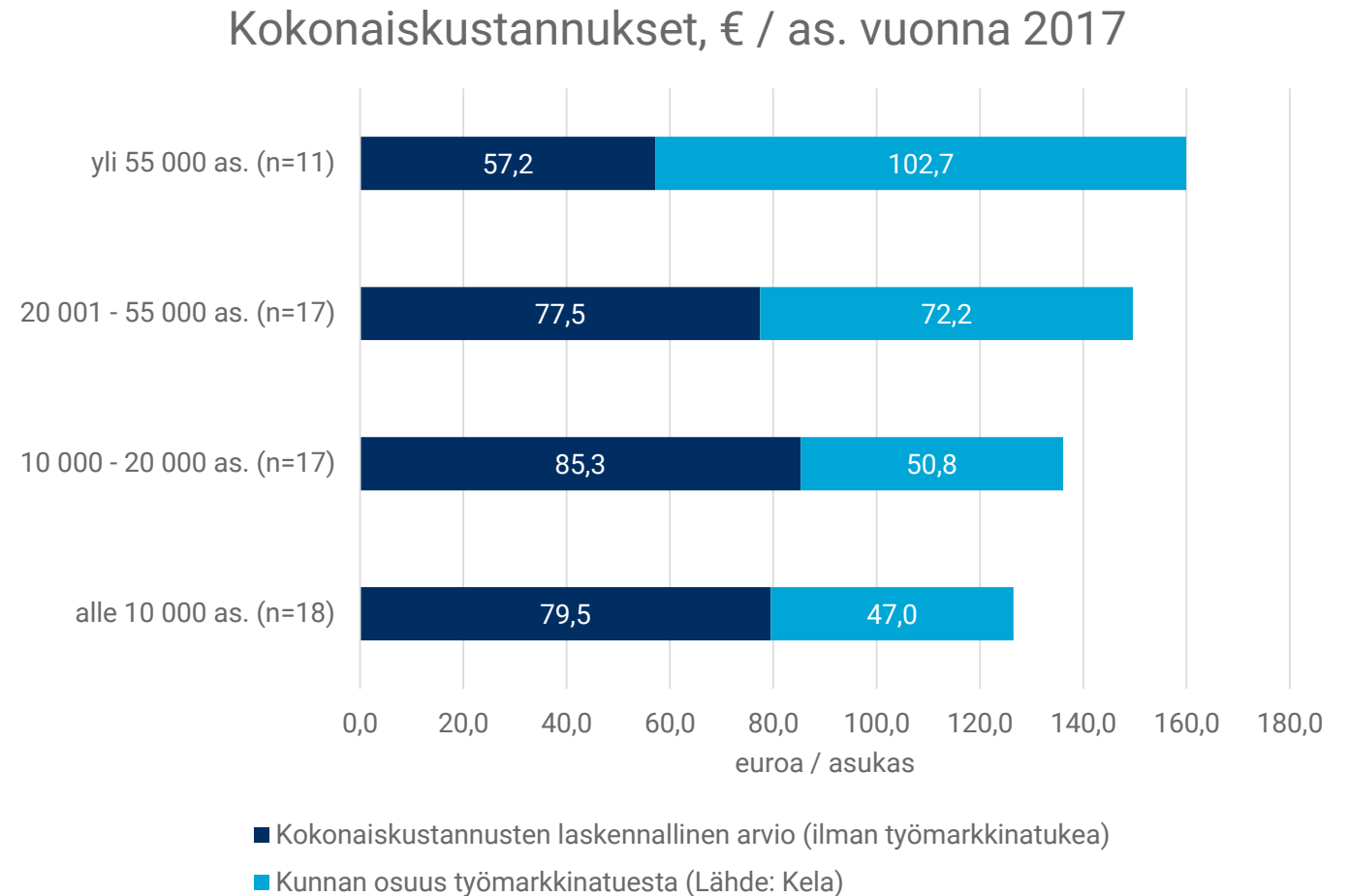
Kuntien työllisyydenhoidon kokonaiskustannukset

- Laskennallinen arvio (n=63)
kokonaiskustannuksista **n. 806 milj. euroa**
 - Sis. kuntien osuus työmarkkinatuesta, 432 milj. euroa v. 2017
- Vertaus v. 2013: muutos noin +240 milj. euroa, selittyy valtaosin kuntien osuudella työmarkkinatuesta
- Arvio kokonaiskustannusten muutosprosentista vuosina 2017-2018 (n=56)
 - kuntien keskiarvo +7,1 %, mediaani +3,9 %

Kuntien työllisyydenhoidon kokonaiskustannukset

- Kustannukset asukasta kohden suurimmat yli 55 000 as. kaupungeissa
 - Selittyy kuntien osuudella työmarkkinatukimaksuista

Hallitusohjelma

Kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä vahvistetaan. Työllisyyspalveluiden järjestäminen ja toteuttaminen voidaan sopimuksella antaa yhden tai useamman kunnan tehtäväksi kuntien kanssa tehtyjen sopimusten pohjalta. Toimeenpanon tueksi säädetään tarvittaessa erillislainsäädäntö.

Vaiheistettu toimeenpano

I Vaihe: sopimukselliset yhteistyömallit kuntien kanssa – kumppanuuspilottien hyödyntäminen. Osa on jo käynnissä ja osa käynnistyy syksyllä 2019.

II Vaihe: Kuntien työllisyshankkeet. Jatketaan ja laajennetaan v. 2018 lopussa päättyneiden alueellisten työllisyyskokeilujen toimintamallia. Hankkeet käynnistyvät keväällä 2020.

III Vaihe: Räätälöityjen ja kohdennettujen kaupunkien kasvu- ja työllisyysohjelmien valmistelu. Ohjelmat käynnistyvät keväällä 2021.

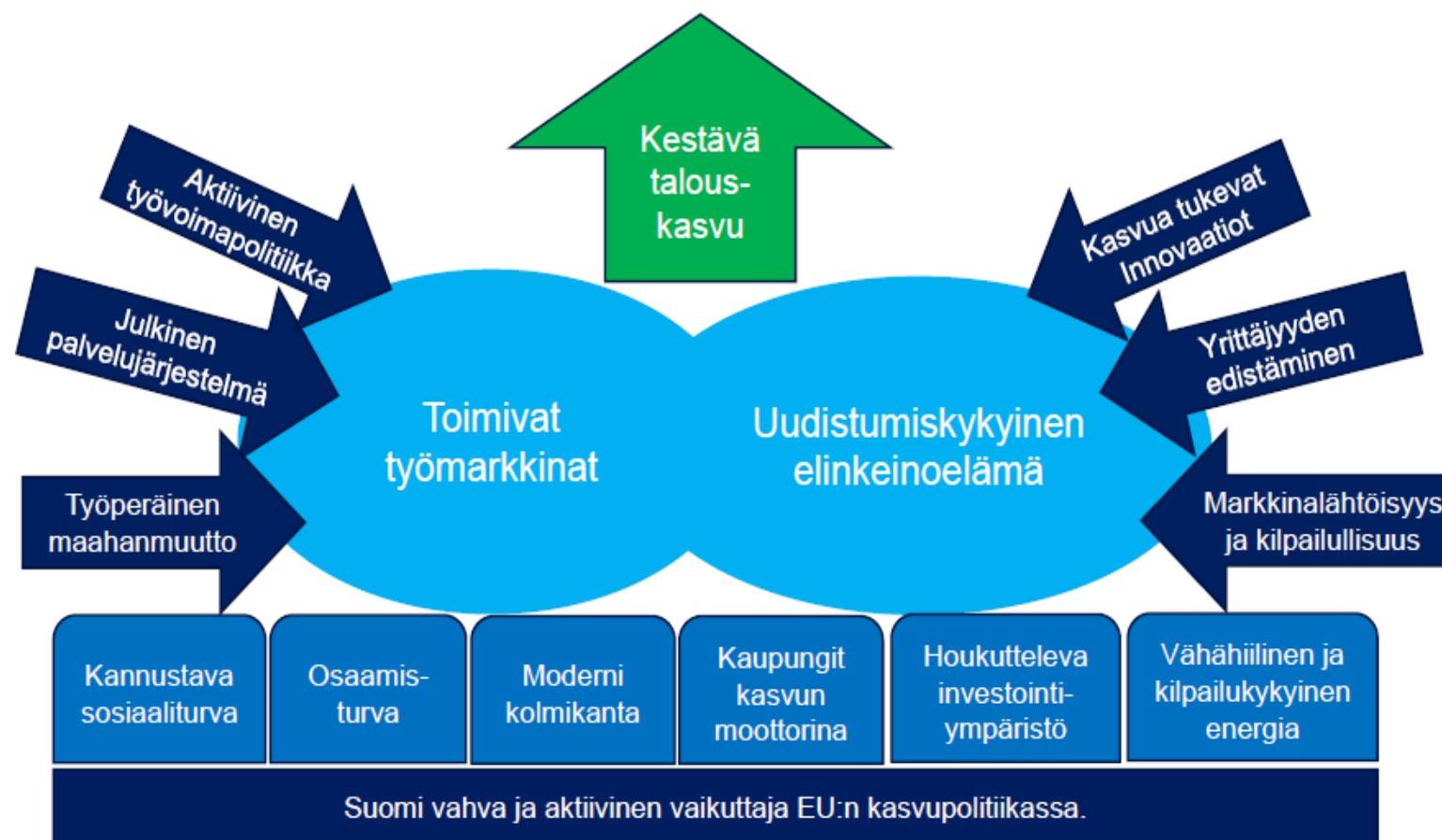
Hankehaku

- toimintamallia ja reunaehtoja määritellään parhaillaan
- haku avataan lokakuun alussa
- hankkeissa kokeillaan ja arvioidaan tehostettua palvelumallia
- toivotaan kuntayhteistyötä
- lisäinfoa hausta tulossa:
 - TEM:n kirje kunnille
 - TEM:n ja Kuntaliiton nettisivut
 - Kuntaliiton uutiskirjeet

Työllisyyspalvelujen kuntakokeilut käynnistetään

- Hankkeisiin ohjataan hankealueilla Kelan työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa saavat työttömät työnhakijat ja palveluissa olevat, ansiosidonnaista työttömyysturvaa saavat nuoret sekä maahanmuuttajat
- Hankkeissa kunta vastaa asiakkaaksi ohjatun työnhakijan palveluprosessista ja TE-palveluiden tarjoamisesta
- Valtiolta siirtyy kuntien työnjohdon alle henkilöstöresursseja sekä päätösoikeus työllisyysmäärärahojen käyttöön (starttiraha, palkkatuki) hankkeiden asiakasvolyymien mukaisesti
- Kuntien odotetaan tuovan omia panoksia palvelutason nostamiseksi ja palveluiden kehittämiseksi; omarahoitusvastuu?
- Hankkeita toteutetaan lähtökohtaisesti siten, että kutakin maakuntaa kohden on yksi hanke. Hankkeet kohdentuvat keskuskaupunkeihin. Ympäryskunnat voivat hakea hankkeisiin keskuskaupunkien kanssa yhdessä
- Hankkeet käynnistyvät keväällä 2020 ja niiden kesto on noin 2,5 – 3 vuotta

UUDISTUMISKYKYISEN ELINKEINOELÄMÄN JA KORKEAN TYÖLLISYYDEN SUOMI

Kunnilla on edellytykset onnistua

➡ **Kunnat eivät ole ongelma, vaan ratkaisu !**

- Ekosysteemi
- Ilmiöpohjaisuus
- Alusta-ajattelu (liittyy myös soteen)
- Resurssien yhdistäminen
- Nopeus ja joustavuus
- Taloudelliset intressit
- Hallinnonalojen yhteistyön käytännön taso
- Resurssien kokoaminen työllisyysasteen nostamiseksi

Työllisyystiistai -lähetykset vuonna 2019

22.10.

10.12.

Lähetykset alkavat aina klo 10.00.

- Työllisyystiistai on suora lähetys, jota voit katsoa suorana omalta tietokoneelta tai jälkitallenteena. Se on nopea ja kustannustehokas tapa välittää tietoa ja nostaa esiin ajankohtaisia aiheita. Työllisyystiistai kokoaa lähetykseen valtakunnan ykkösketjua keskustelemaan kiinnostavimmista työllisyysteemoista. Ja katsojilla on aina mahdollisuus osallistua lähetyksiin lähettämällä studiovieraille kysymyksiä.
- Linkkipyynnöt lähetyksiin:
marketta.tanskanen@kuntaliitto.fi

TyöllisyysTiistai

Kiitos !

erja.lindberg@kuntaliitto.fi
@ErjaLindberg

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

